І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 175. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ВЕРЕСНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 11, 1959 No. 175. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ПОСТАВИВ ВЕТО ПРОТИ ЗАКОНОПРОЄКТУ ПРО ПУБЛІЧНІ РОБОТИ

Вашингтон. — Кілька хвилин після того, як в середу дня 10-го вересня ц. р. до Білого Дому передано із Конґресу другу редакцію законопроєкту, прийняту Сенатом і Палатою Репрезентантів величезною більшістю голосів, президент Айзенгавер відмовився підписати цей законопроєкт і відіслав його назад до законодатних палат. Це вже друге з черги вето президента Айзенгавера проти закону про публічні роботи. З конґресових кіл повідомляють, що Конґрес не піде вже цього разу на уступки і зараз же на своєму черговому засіданні докладе всіх зусиль, щоб переголосувати вето президента Айзенгавера двома третіми голосів, що — беручи до уваги вислід голосування над цим законопроєктом в Сенаті і Палаті Репрезентантів є цілком можливе. Всі дотеперішні намагання демократичної більшости в Конґресі переголосувати вето президента Айзенгавера, поставлене ним проти інших законопроєктів, були безуспішні. Прийнятий Конґресом і незатверджений Президентом законопроєкт про публічні роботи передбачає асиґнування 1,185,000,000 долярів із федеральної каси на переведення кількадесять різних —проєктів, проти більшости яких протестував президент Айзенгавер, вважаючи їх непотрібними. На протязі всього свого урядування, починаючи з 1953 року, президент Айзенгавер поставив своє вето проти 145 різних законопроєктів і ніколи досі не був переголосований. Під сучасну пору обидві палати Конґресу викінчують поквапно розгляд інших законопроєктів, приготовляючися до закінчення своїх праць в цьому році. Проти цієї тенденції закінчити чимскорше сесію Конґресу веде завзяту обструкцію сенатор Морс, який своїми виступами спиняє працю Сенату і добивається того, щоб Конґрес продовжував засідати ще і на протязі найближчого тижня. На протязі середи 10-го вересня обидві Палати Конґресу прийняли ще низку законопроєктів, зокрема Сенат затвердив компромісовий будівельний законопроєкт, голосування над яким в Палаті призначене на четвер 11-го вересня.

Нові успіхи ЗДА з далекосяжними ракетами

Кейп Канаверал, Флорида. 9-го вересня вдалося випустити далекосяжну ракету „Атлас", капсулю якої пощастило виловити на Карибському морі у віддалі коло 1,500 миль. І хоч ця ракета не летіла за тим пляном, який був складений, то все таки цей успіх уважається за великий, бо це по раз перший вдалося знайти кабіну, подібну до тієї, в якій летітиме в космічні простори людина. Один із сімох астронавтів, з яких один перший полетить в космічні простори, був присутній на летунській базі під час того, як випускали цю ракету, хоч він не міг бачити того, як її вишцильник фльоти знайшов на воді „в дуже доброму стані". Знайдення цієї кабіни вважають за тим більше щастя, що вона впала кілька сот миль ближче від мети. Важливим є і те, що кабіна була непошкоджена, бо вона витримала під час лету велику гаряч і дуже сильне тиснення. Кабіна впала ближче внаслідок технічного недогляду в інших частинах ракети, а не в ній самій. — Того самого дня 9-го вересня на західньому узбережжі ЗДА на летунській базі Ванденберґ в Каліфорнії по раз перший вояки Стратеґічної Летунської Команди з успіхом вистрелили балістичну ракету „Атлас" на віддаль 4,400 миль понад Пацифік в напрямі до острова Вейк. 75 стіп завдовжки ракета з успіхом пролетіла визначену віддаль, що свідчить про те, що ЗДА мають вже „готову до бою" далекосяжну ракету, що може летіти на віддаль 6,300 миль. Ця ракета могла б долетіти до Східнього Сибіру — до Камчатки. Перша проба мала за ціль випустити „Атлас" на меншу віддаль.

Сенат вимагає обов'язкового знання чужих мов від амбасадорів

Вашингтон. — 9-го вересня Сенат прийняв законопроєкт, який вимагає, щоб американські амбасадори та урядовці амбасад знали мови тих держав, в яких вони працюють. Крім того амбасадори повинні знати історію, культуру і економічні та політичні інституції тих країн, в яких їм приходиться працювати. Тепер над цим законопроєктом нараджується Палата Репрезентантів. Цей законопроєкт, який сильно підтримує Сенатська Комісія Закордонних Справ, очолювана сенатором Фулбрайтом, який сказав, що ця комісія буде вимагати знання мов від найменованих амбасадорів без огляду на це, чи Конґрес ухвалить цей законопроєкт чи ні. Сенат мусить зитверджувати всі номінації на амбасадорські становища. Сен. Фулбрайт стверджує, що 70 відсотків тих, які вступають до служби в державному департаменті, не знають чужих мов, а 50 відсотків тих, які там уже працюють, також не розуміють мов країни, де їм приходиться жити.

● **Нюйоркський Відд. ОбВУА** обмірковуватиме своє становище в справі приїзду Хрущова на своїх перших цієї осени сходинах в найближчу суботу 12-го ц. м. в домівці Літ.-Мист. Клюбу при 2-ій Еввю. Інформаційну доповідь в цій справі про плянові маніфестації виголосить д-р Микола Галій. Початок о год. 7-ій вечч.

В АМЕРИЦІ

● **Невідомий злочинець** кинув бомбу під будинок папського нунція в Ґватемалі в тій хвилині, коли новоприбулий папський дипломат монсіньйор Амброжіо Марчіоні обідав із місцевим архиєпископом Маріяном Росселлом. Президент Ґватемалі Фуентес відвідав папського нунція і висловив йому жаль з цього приводу.

● **Від 1-го жовтня ц. р.** в усіх 99-ох шпиталях Ню Йорку, що мають породільні відділи, братимуть у новонароджених немовлят відтиски ніг, щоб легко можна було їх зідентифікувати. В деяких шпиталях робилось це вже давніше, але тепер це є обов'язком кожного шпиталю.

● **30 членів залоги** військового транспортовця „Бленфорда", об'якореного в порті Бруклин, Н. Й., віддали свою кров для банку Червоного Хреста на пошану свого капітана Ансела Саффера, 6.5 річний син якого впродовж двох років діставав від Червоного Хреста ґамма ґлобуліну.

● **Уряд Публічного Здоров'я** повідомляє, що майже 10% населення ЗДА, це значить коло 17 мільйонів осіб, в деякій мірі нездібні виконувати нормальну працю. З того числа 4,859,000 осіб мають клопоти в поруцуванні або не можуть рухатися без сторонньої допомоги, а один мільйон осіб прикуті до своїх домів.

„ВІН УБИВ ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ..."

НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНИЙ НЮ-ЙОРКСЬКИЙ ЩОДЕННИК „ДЕЙЛІ НЮЗ" ДРУКУЄ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ХРУЩОВА ЗА ЗЛОЧИНИ В УКРАЇНІ, ВІДКЛИКАЮЧИСЬ НА МАТЕРІЯЛИ ЗІ „СВОБОДИ"

Ню Йорк. — Один з найпоширеніших місцевих щоденників, „Дейлі Нюз", що кожного дня розходиться кількамільйоновим тиражем, від трьох днів друкує серію статтей Джана Люїса і Екерта Ґудмена під багатомовним заголовком: „Хрущов — людина чи потвора?" Третя стаття цих авторів у згаданому щоденнику з 10-го вересня має ще окремий підзаголовок: „... він убив тисячі українців" та майже в цілості присвячена хрущовським злочинам народовбивства в Україні, зокрема, масовим могилам у Вінниці. Стаття написана в прихильному українцям дусі, підкреслює свободолюбність українського народу та його вікову боротьбу за волю і незалежність, головно його героїчний спротив звироднілій комуно-московській системі. На початку статті автори відкликаються на матеріяли, одержані з Редакції „Свободи". Один з цих авторів, п. Джан Люїс, минулого тижня провів кілька годин в Редакції „Свободи" на розмові з її редакторами та перевірці її архівів, живо інтересуючись цілістю української проблематики. В згаданій статті використано також дві оригінальні фотознімки з розкопок масових могил у Вінниці, що їх автори одержали від „Свободи" та які походять з архіву і є власністю відомого національного діяча, віце-президента УККомітету ред. Петра Павловича. Джан Люїс, в листі до „Свободи", надісланому після його відвідин в Редакції, м. ін. пише: „...дякую вам знову за деякі матеріяли з першої руки про злочини Хрущова, що ви нам їх поставили до розпорядження."...

Наші громадяни виконали б добрий обов'язок, пишучи до Джана Люїса і Екерта Ґудмена листи з признанням і подякою за їх статтю.

Канада протестує проти приїзду Хрущова

Торонто. — Ліґа Взаємної Співпраці, в якій співпрацюють організації 19 народів, поневолених Москвою, та якої централя находиться в Торонті, рішила підняти теж свій голос, як репрезентантка соток тисячів канадійських громадян різно-національного походження, проти приїзду ката батьківщини своїх батьків і братів, Нікіти Хрущова, на американський континент, що був завжди колискою і носієм ідей волі людини і народів.

Головна демонстрація проти цього з'їзду, яку влаштовує силами всіх об'єднаних у Лізі Співпраці національних спільнот спеціяльний комітет, відбудеться в суботу 12-го вересня цього року у Квінс Парку біля будівлі Парляменту Онтарія в Торонті о год. 3-ій по полудні. Вона матиме характер протестаційного віча і в ньому візьмуть участь представники канадійських антикомуністичних організацій, влади Канади, та громадяни спільнот, що їх землі окупувала кривава Москва. На головного громовця протестаційної демонстрації запрошено посла домініяльного парляменту Канади, українця д-ра Івана Кучерепу.

Українці Торонта візьмуть теж участь в вічу Ліґи Співпраці і разом з громадянами ЗДА піднімуть свій голос проти того, щоб кат України приїздив на американську землю.

Нова Управа Ліґи Української Молоді

Рачестер. — Як уже інформовано, на голову Ліґи Української Молоді Північної Америки обрано, в результаті 26-ї конвенції цієї організації, що відбулася тут впродовж минулого кінця тижня в готелі Манґер, Володимира Боднара з Нюарку, Н. Дж. Крім нього, в склад нової управи Ліґи увійшли: Мирон Куропась з Шикаґо — перший заступник голови, Марія Букартик — друга заступниця голови, Рой Мандзюк з Торонта, — канадійський заст. голови, Джері Бобечко з Клівленду — фінансовий секретар, а Михайло Лепад, Ал Данько і Джо Яворський — дорадники. Конвенцію закінчено відспіванням українського національного гимну „Ще не вмерла Україна".

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА МАЗЕПИНСЬКОГО ЗДВИГУ МОЛОДІ

Ню Йорк. — Минулого вівтірка, 8 вересня, відбулася тут в приміщенні Народного Дому ширша нарада Молодечої Комісії Ювілейного Комітету Мазепи (ЮКОМА) з делеґатами молод. організацій метрополітальної округи, як централь, так і їх відділів і станиць. Нараду відкрив голова секції молоді ЮКОМА, В. Савчак, покликавши до президії Й. Лисогора і В. Бакума. Після звідомлень про стан підготови здвигу, які склали В. Савчак, д-р Е. Жарський, пані А. Давиденко і В. Бакад, що відповідають за ділянки здвигової програми, приявні висловлювали свої думки щодо переведення здвигу. Згідно з раніше проголошеними комунікатами, здвиг триватиме два дні: в суботу 19 та в неділю 20-го ц. м. і відбуватиметься в Ню Йорку на Рендалс Філд на острові тої самої назви. Субота буде присвячена спортовим змаганням, подібно, як і неділя до полудня. В суботу ввечорі буде змагання в мистецькій самодіяльності поміж гуртками та членами молодечих організацій у шкільній залі при евню „Б". В неділю по полудні будуть фінальні спортові змагання, а згодом від 3 год. буде дефіляда всієї української молоді, зорганізованої в молодечих організаціях, виступ найкращих мистецьких молодечих груп та маніфестаційна програма, зв'язана з протестом проти відвідин цього краю Хрущовим, на якій промовлятимуть губернатор Рокефеллер, ком. Морей, Д. Галичин і проф. Л. Добрянський. Після закінчення програми на площі, учасники підуть маніфестаційним походом по вулицях міста. Як виявили зложені звіти, до здвигу зголосилося вже велике число молодечих гуртів, передовсім відд. Пласту, СУМА, МУН та Ліґи Укр. Ам. Молоді й то до різних спортових, мистецьких та українознавчих конкуренцій. Щодня наспівають нові зголошення, тому слід сподіватися, що плян ЮКОМА зібрати всю українську молодь, вірну ідеї гетьмана Мазепи, в 250-ліття його виступу проти Москви, на одному спортовому майдані у спільному дружньому змагу, вповні здійсниться. У цих зборах взяли участь, крім названих вгорі осіб, президент УККА Д. Галичин, голова централі ЮКОМА проф В. Січинський та її секретар Я. Падох, представник Головної Управи СУМА Я. Косановський, П. Дорожинський від „Зарева" і В. Бакум від МУН, Леся Храплива, В. Хамула, Р. Петріна, О. Лісевич, Софія Квасниця і ін. представники централі Пласту та його станиць в Ню Йорку, Нюарку, Джерзі Сити і ін., Т. Грицай, і Р. Свистун від спортової централі — Схід, Б. Рак від КЛК, Р. Філінський від Чорноморської Січи в Нюарку, М. Почтар від СУМА Нюарк, В. Цюпа від Ліґи Молоді, О. Ґердан Заклинська, Роман Маринович (радіо), Юрій Ренер від УСК та інші, в тім велика група пластунів, згуртованих передовсім в курені „Чота Крилатих", який особливо плекає спорт. Всі приявні дали запоруку, що їхні організації вцілості включаються в належне переведення цього молодечого здвигу, який заповідається найбільшою українською імпрезою в цьому Мазепинському році.

УСМІШКИ КОМУНІСТИЧНИХ АГРЕСОРІВ

На поданих тут фото — вгорі Хрущов забавляється вахлярем під час дружньої розмови з провідником китайських комуністів Мао Тсе-тунґом. Внизу — Хрущов під час його колишніх „приязних" відвідин у Ню Делі з Джавагарлалом Неру, прем'єром Індії, загроженої тепер комуністичною аґресією

Комуністичний Китай не визнає північних кордонів Індії

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру дістав від комуно-китайського прим'єра Чу Ен-лая довгу ноту з минулої середи 9-го ц. м., яку зараз же оприлюднило комуністичне радіо з Пейпінґу. У цій ноті комуністичний Китай заперечує, наче б він будь-коли порушував індійську територіяльну недоторканість та заявляє, що він готов шанувати малі гімалайські держави Сіккім і Бутан. Однак водночас китайські комуністи закидають Індії, що це вона раз-у-раз порушує тибетську територію, яку вони зараховують до Китаю, та стверджують, що вони не визнають так званої лінії МекМагона, себто індійського північного кордону, устійненого на індійсько-китайсько-тибетській конференції в Сімка в 1914 році. Цю лінію названо за іменем англійського репрезентанта на тій конференції, сера Артура Генр МекМагона. Комуно-китайська нота твердить, що Китай ніколи тієї кордонної лінії не ратифікував, а накреслено її на основі англійських імперіялістичних затій супроти Тибету. Нота Чу Ен-лая формально є відповіддю на індійську ноту ще з 22-го березня ц. р., в якій Індія рішуче боронила леґальности лінії МекМагона. Неру заявив готовість переговорити можливості деякої коректури кордону по лінії комуно-китайських претенсій, але стоїть на становищі, що в засаді обов'язує лінія МекМагона. Тому західні обсерватори в Ню Делі сумніваються, чи Неру прийме суґестію Чу Ен-лая, щоб перевести цілу конференцію над справою індійсько-тибетського кордону. Неру заявив, що Індія боронитиме збройно Сіккім, Бутан і Бірму, коли б вони були загрожені китайськими комуністами.

Англійські соціялісти поручають себе до переговорів із большевиками

Лондон. — Лідери соціялістичної Партії Праці Гю Гейтскелл і Енюрин Бевен, перервавши своє перебування в Москві вернулись до Лондону на вістку, що уряд Мекміллена розв'язує парлямент та розписує нові вибори на 8-го жовтня ц. р. Вони прийняли виклик Мекміллена, який подав за причину приспішення виборів потребу, щоб англійський нарід рішив, хто має репрезентувати Англію на конференціях „на вершинах". Ґейтскелл і Бевен заявили, що вони дістали від Хрущова запевнення, що саме їхня пропонована політика може довести до замирення. Конкретно, Ґейтскелл твердить, що Хрущов натякнув на можливість тимчасового вирішення справи Берліну на подібній базі, як це Захід запропонував на останній конференції міністрів закордонних справ у Женеві: щоб покликати до життя комісію із західних і східних німців і дати їй довший час для наради, а коли б німці не погодились, тоді скликати знову конференцію міністрів закордонних справ. Захід пропонував у Женеві 5 років, а большевики погоджувались тільки на два і не хотіли скласти заяви, що вони в ніякому разі не вживатимуть односторонньої акції. Тепер лідери англійських соціялістів твердять, що це властиво вони є авторами такої концепції і що найкращими репрезентантами Англії у всіх майбутніх переговорах з Москвою були б вони, соціялісти, а не консерватисти.

Світова виставка в Ню Йорку 1964 року в 300-річчя надання назви цьому місту

Ню Йорк. — Голова тимчасового комітету для влаштування міжнародної виставки в Ню Йорку в 1964 році Томас Дж. Діґен заявив, що ця виставка повинна відбутися тільки в Ню Йорку, бо тоді саме в 1964 р. буде 300-річчя від того часу, коли Ню Йорк дістав свою назву. Діґен сказав, що виставка в 1964 році не повинна мати бурлескних вистав, танків і подібних імпрез, як це було на виставці в 1939 році, тільки на ній повинні бути такі розвагові покази, які могли б бути корисні для цілої родини. Діґен твердить, що дві будови, які залишилися з виставки в 1939 році в Квінсі на Флашінґ Медов, могли б бути використані в 1964 році. Ню Йорк — це найбільший порт у світі, це місто з найбільшим числом готелів, ресторанів, театрів, і з найкращими і найгустішими комунікаційними засобами в світі.

МОСКВА „ПОСЕРЕДНИЧАЄ" У КОНФЛІКТІ МІЖ КИТАЄМ І ІНДІЄЮ

Москва. — Совєтський уряд проголосив через офіційну аґенцію ТАСС заклик до комуністичного Китаю і до Індії, щоб вони мирно у безпосередніх нарадах поладнали спільні проблеми. Совєти називають комуністичний Китай країною, з якою СССР зберігає „незламні вузли братерської приязни", а з Індією Совєти втримують „приязну співпрацю". Совєти не заявляють себе по нічийій стороні, ані по стороні свого союзника Пейпінґу, ні по стороні Ню Делі. Зате вони таврують „деякі західні кола" та західню пресу, які ніби намагаються вбивати клина поміж комуністичний Китай і Індію, що донедавна перебували в „дружньому співіснуванні". Совєтський комунікат нарікає, що погіршення комуно-китайських і індійських відносин відбилось у широкому світі таким голосним відгуком, що воно „збільшує напруження" та „комплікує ситуацію" напередодні зустрічі між през. Айзенгавером і Хрущовим. Тому совєтський уряд закликає уряди в Пейпінґу і Ню Делі, щоб вони самі поладнали свої „непорозуміння" „в дусі традиційної приязни між народами Китаю і Індії". Комунікат ТАСС-а виразно натякає на заяву індійського прем'єра Неру з 26 серпня ц. р., в якій він оскаржив одверто комуністичний Китай в аґресії проти Індії. За пресовими коментарями — Совєти опинились в дуже незручній ситуації у зв'язку з загостренням відносин між комуністичним Китаєм і Індією. Совєтська преса і радіо весь час покривали глухою мовчанкою той конфлікт і щойно ця офіційна заява ТАСС-а з середи 9-го серпня розкриває совєтським громадянам, що між комуністичним Китаєм та Індією трапились такі поважні „непорозуміння", що совєтський уряд уважав за потрібне видати в цій справі окремий офіційний заклик. Деякі західні коментатори твердять, що комуністичний Китай свідомо і пляново спровокував виступ Неру, виславши без порозуміння з Москвою комуно-китайські загони на індійську територію у прикордонній смузі, щоб ускладнити ситуацію Хрущову у Вашинґтоні та взагалі погіршити йому умовини для його „мирної місії". Інші знову бачать в китайсько-індійському конфлікті та в комуністичній акції проти Ляосу типову совєтську подвійну гру: говорення пропаґандивних фраз про мир та безперервне продовжування своєї експансії.

СЕАТО, що святкувало своє 5-річчя, готове боронити Ляос

Банґкок. — Організація південно-східнього азійського оборонного пакту (СЕАТО), до якої належать ЗДА, Англія Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Пакістан і Сіям, святкувала саме в минулий вівторок, 8 вересня ц. р., п'ятиріччя свого існування. Цей антикомуністичний бльок вільних країн з спеціяльною ціллю протиставитись комуністичній експансії у південній Азії і в Океанії, опинився тепер в обличчі посиленої комуністичної інфільтрації в Ляосі. Хоч Південний Встнам, Ляос і Камбоджа, колишні складові частини одностайного Індокитаю, як французької колонії, не мають права належати до СЕАТО, проте ця організація прийняла раніше постанову про охорону суверенности тих країн. До Банґкоку, де приміщується головна кватира СЕАТО з генеральним секретарем, кол. сіямським міністром Поте Сарасіном, прибув міністер закордонних справ Ляосу Хамфан Панья. Сіямський прем'єр маршал Саріт Танарат запевнив його, що коли Ляос звернеться до Сіяму за військовою допомогою і докаже, що Північний Встнам переводить військову аґресію, то Сіям вишле туди свої війська. Проте Сарасін висловив надію, що те саме зробить ціле СЕАТО. За збройною допомогою в користь Ляосові висловився теж філіппінський міністер закордонних справ.

ЗДА не зобов'язались підтримувати Францію в справі Альжиру

Париж. — Французький прем'єр Мішель Дебре й міністер закордонних справ Моріс Кув де Мірвіль звітували перед полученими комісіями для закордонних справ обох палат французького парляменту про актуальну міжнародну ситуацію та найбільші проблеми Франції. Французький прем'єр признав, що президент Айзенгавер не зобов'язався у своїх розмовах з президентом де Голлем, що З'єдинені Держави підтримають французьке становище у справі Альжиру на терені Об'єднаних Націй. Проте названі французькі державні мужі висловили надію, що де Голь зумів переконати Айзенґавера, що політика Франції в Альжирі правильна. Прем'єр Дебре запевнив ще раз, що французький уряд не буде переговорювати з мусульманськими націоналістами з Альжиру. Плян уряду в справі виборів в Альжирі до автономного сойму, який ніби мав би право висловитись щодо свого відношення до Франції та взагалі перевести самовизначення, буде оприлюднений де Мурвіль звітували перед в окремій промові през. де Голя до французького народу. Мусульманські націоналісти вже проголосили, що в Альжирі не буде замирення, поки Франція не переговорюватиме з ними, воюючими націоналістами, чи пак їх закордонно-революційним урядом.

У СВІТІ

● **В Обераммерґав в Баварії**, де в 1960 році відновлять т. зв. Пасійні вистави, вибрано з-поміж мешканців громади 24 найвизначніших громадян аматорів-акторів для виконування головних роль. Востаннє ця вистава відбулась у 1950 році. Після 10-річної перерви постать Христа відтворюватиме знову власник місцевого готелю, Антон Прайзінґер, який вславився своєю грою, як знаменитий актор-аматор.

● **У Бельгії**, недалеко промислового міста Шарльруа, на полі перервано нафтопровід, яким високоякісна ґазоліна йде з антверпенського порту до військових летовищ у південній Бельгії. Внаслідок цього саботажу втрачено коло 25,000 ґальонів ґазоліни. Поліція енерґійно розшукує саботажників.

● **На відкриття Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй** 15 вересня ц. р. прибуде у проводі делеґації Ливану прем'єр тієї країни, Рашід Карамі. Він є противником д-ра Шарля Маліка, якого — як репрезентанта Ливану — остання Генеральна Асамблея обрала своїм президентом.

● **Московська „Літературная Газета"** палко запрошує найвидатнішого американського письменника Ернеста Гемінґвея, щоб він приїхав до Совєтського Союзу в почоті президента Айзенгавера. Московський часопис твердить, що поява Гемінґвея викличе захоплення серед совєтських громадян, знайомих з його творами. „Літ. Газета" промовчує, що совєтське державне видавництво „піратським звичаєм" передруковує всі твори Гемінґвея, як і інших закордонних авторів, не платячи ні сотика авторського гонорару.

СВОБОДА — SVOBODA
український щоденник — Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЛЯОС, ЯК НОВИЙ СИМВОЛ

Подібно, як Берлін, південно-східня азійська держава Ляос стає символом: з одного боку символом комуністично агресивности, яка не цурається ніяких метод для підкорення собі даної країни, а з другого боку — рішучости Заходу опертися комуністичному наступові. Очевидно, на цьому параделя між Берліном і Ляосом кінчається. Щодо національно-політичної свідомости тримільйонове населення Ляосу стоїть далеко позаду двомільйонового населення західного Берліну з його одностайною і твердою відданістю демократії. Берлін має за собою Західню Німеччину з її могутнім господарським потенціялом та щораз більшою повагою у всьому світі, має за собою здекларований фронт 15-ох держав, зорганізованих у військово-політичному бльоці НАТО. Ляос не має права — за Женевським договором з 21 липня 1954 р. — втримувати на своїй території ніяких чужинецьких військових місій, за винятком неіснуючої французької, не може укладати ніяких союзів з іншими державами і має кордони або з комуністами, або з такими кволими сусідами, як Камбоджа чи Сіям. І тому відносини в Ляосі, недавній французькій колонії, з населенням, що легко піддається паніці, і з малим та слабо озброєним військом, становлять ідеальний ґрунт для комуністичної інфільтрації. Сіяння внутрішнього заколоту, озброювання та перекидання через кордон партизанських банд, анархізування краю та підготова комуністичного перевороту із зовнішньою збройною підтримкою — все це відомі способи „мирного" завойовування одної країни за другою, як його переводять Москва-Пейпінг.

У цій грізній ситуації є все ж деякі ясні моменти. Виявилось, що державний департамент пильно стежить за відносинами в Ляосі. На перший заклик його уряду ЗДА почали негайно перекидати туди літаками легку зброю, „джіпи" й всякий виряд, потрібний для ляоської армії, що має 25,000 вояків, а незабаром матиме ще 4-5 тисяч. Приспішено військовий вишкіл. Комуністичній пропаґанді протиставлено рішучі офіційні заяви з пересторогою, що ЗДА не будуть байдуже придивлятися комунізуванню Ляосу. В деклярацях державного департаменту виразно названо Совєтський Союз і червоний Китай, як країни, що підбурили Північний В'єтнам до безпосереднього підривання ладу в Ляосі.

Загрожений комуністичною агресією, ляоський уряд повів дипломатичну акцію перед Об'єднаними Націями, у Вашинґтоні і перед Організацією Південно-Східнього азійського оборонного пакту (СЕАТО). Ця акція всюди зустрілась із повним зрозумінням. ЗДА енергійно підтримали скаргу Ляосу на форумі Об'єднаних Націй. Драматичне засідання Ради Безпеки в минулий понеділок у цій справі закінчилось одною з найприкріших морально-політичних поразок, що їх зазнав там Совєтський Союз. Всіма 10 голосами проти одного совєтського голосу рішено вислати з-посеред власного гурту свою Підкомісію, 4-членну делеґацію до Ляосу для дослідження тамошніх відносин, щоб вона протягом двох тижнів склала докладний звіт Раді Безпеки. Ця сама одностайна більшість 10-ох членів Ради Безпеки перейшла до денного порядку над „вето" совєтського представника. Якщо Підкомісія ствердить, що Північний В'єтнам дійсно переводить агресію супроти Ляосу, то буде зактуалізована справа вислання туди „міжнародної поліції". Водночас міністер закордонних справ Ляосу виїхав до головної кватири СЕАТО в Банґкоку, в Сіямі, де дістав запевнення, що коли Ляос звернеться до СЕАТО за збройною допомогою, то цей заклик буде прихильно вислуханий. До СЕАТО належать ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Філіппіни, Нова Зеляндія, Пакістан і Сіям.

Ціла ця історія не мала б такого розголосу у світі й не була б такою важливою, якби не те, що діється вона якраз напередодні приїзду Хрущова до ЗДА. Вона доказує, що міжнародний комунізм, очолюваний і керований Москвою, ні на мить не припиняє здійснювати свої цілі, і що всі фрази про „співіснування" — це блеф, потрібний комуністам для демобілізації вільного світу. Але й реакція Заходу на події в Ляосі, зокрема одностайність трьох великодержав, вказує на те, що Захід повністю усвідомлює цю справу. Знехтування десятьма членами Ради Безпеки Об'єднаних Націй становища Совєтського Союзу — це добрий знак, що всі усмішки і слова Хрущова про мир не захитають поставою Заходу, якщо за тими словами не прийде зміна совєтського становища у найважливіших конкретних справах, якщо не зменшиться число „бочок пороху", розставлених комуністами по різних місцях світу.

Тому існує надія, що Ляос стане не сумним символом поразки вільного світу, а символом його спротиву, що спаралізує комуністичну затію.

Ярослав Курдидик

ЗНОВУ ПРО РАКЕТИ

Якраз тепер, коли Хрущов вибирається до ЗДА з миротворчим голубом під пахвою і з медовими словами про „вічний" мир між Сходом і Заходом, завжди добре поінформована розвідка НАТО сповістила, що большевики розпочали переводити проби з міжконтинентальними балістичними ракетами, випускаючи їх в напрямі на північ від японського острова Гокайдо в обширі, що простягається до Курільських островів, які є в засягу „совєтського царства". Кілька ракет такого типу вистрелено з південно-західньої частини Совєтського Союзу, і вони пролетіли на віддаль 4,000-4,500 миль. Японський уряд збирається з цього приводу скласти протест у Москві і в ОН, бо одна з ракет упала недалеко Гокайдо, отже в майбутньому такі проби можуть загрожувати населенню острова.

Хоч відносно ракет фахівці займають у деяких випадках майже „полюсове" становище, слід прийняти, що доба, в якій вирішною зброєю будуть ракети, вже недалека. Останні проби в ЗДА з „Атласом" підтверджують, що ми повільно, але постійно наближаємося до того моменту.

В оцінці ракетної зброї пересічний громадянин керується такими критеріями: 1. скільки ракет має вже та чи інша сторона, 2. як наладнана справа продукції ракет у кожного з партнерів, 3. які вони завеликі, 4. як далеко спроможна якась сторона їх закидати, 5. як розташовані бази, з яких найуспішніше можна перекидати ракети на ворожу територію.

Пересічного громадянина, мабуть найбільше насторожує супроти ракет факт, що більшість їх не долітає до наміченої цілі або „безконтрольно" вибухає, дуже часто зараз таки після старту. Однак, на ракету треба дивитись не лише як на своєрідну далекосяжну артилерію, але й як на поґінну машину, яку можна „запрягти" також і до інших завдань. Ось хоч би, для прикладу: вона може служити до закидання у надземні простори сателітів та літаючих плятформ; вже навіть у найближчому майбутньому може перевозити пошту або бути поґоном для транспортових літаків. І ще одне треба прийняти, що в усіх місцях, у яких переводяться проби з ракетами — хоч і як парадоксально це звучить — переводиться їх для того, щоб з неуспіхів добитися успіхів . . .

Хтось може поставити запит: — А чому ж не переводять основних проб з ракетами у фабриках, чи пак у фабричних ляборатріях, де їх продукують? Відповідь на цей запит дуже проста: — Тому, що це неможливо. Почати хоч би з того, що ракета призначена для дії у просторах і в своєму леті переходить різні „стадії", у яких проявляється щораз інакше. Від моменту поштовху, тобто від моменту, коли гази, що вибухають з отворів у хвості, дають їй належний поґін, мотор діє зовсім інакше, як тоді, коли він оточений згущеним приземним повітрям; інакше, коли ракета набирає на швидкості, і вже зовсім відмінно, коли вона входить у т. зв. зону невагомости й досягає швидкости, що обчислюється тисячами миль на годину.

І ось тут наближаємося до основного, — що якраз всі оті неуспіхи розкривають фахівцям всі недоліки ракет, що в майбутньому мають бути усунені. А кожний недолік можна виелімінувати тільки на основі того, як „поводила себе" ракета у кожній стадії лету. І тому кожний неуспіх в ракетобудівництві слід уважати за своєрідне „відкриття". Коли ж після всіх поправок ракета з успіхом досягає призначеної мети, тоді вона йде в серійну продукцію, і її вже ніхто більше не випробовує.

Як виходить, усі дотеперішні невдачі з ракетами в ЗДА були дуже „економічні", бо при випробуванні ракет вони розтягаються на десятки, і це американці завдячують тому, що розпочали експерименти з готовим уже німецьким „гарнітуром", з доктором Бравном на чолі. Як тепер виявляється, німці мали тисячі невдач, поки вдалося їм піднести й закинути ракету V-2 на віддаль 200 миль.

З точнішого опису довідуємося, що дво-, три- і кількаступневі ракети мають незвичайно складні механізми. Ось згадати б, що в самому тільки електронічному її обладнанні є понад 100 тисяч різних деталів і сотні автоматичних злучень, а система помп, поминаючи вже саму її скомплікованість, має просто неуявну силу, коли взяти до уваги, що впродовж секунд вона спалює тисячі літрів пального, при чому внаслідок найменшої неточности велетень-ракета комітьголовою летить на землю.

Треба признати, що американці за останні два роки добилися незвичайних успіхів у ракетобудівництві. Їм вдалося, зокрема, перейти, хоч і не в усіх ще типах ракет, на густе пальне, що дасть можливість усунути незвичайно скомпліковану помпову систему, отже скинути з ракети майже одну третину її ваги і до крайности спростити її обслуговування.

Щоб піднести один фунт дійсної ваги, або так званої ваги призначення, для цього потрібно сотні фунтів іншого роду ваги, що зумовлює дію. „Ідеальної" ракети можна добитися двома дорогами: будувати щораз більші ракети і підносити їхню силу або робити все з найлегшого і найтривкішого матеріялу, зводячи до мініятюрної прецизности. І ось, як твердять фахівці, перевага американського ракетобудівництва над большевицьким в тому, що воно б'є на мініятюризацію конструкції і на спрощення подачі густого пального.

ПРОПИВ СОРОЧКУ . . .

Пропив сорочку і кожух —
Гуляй скажений Залізняче,
Що душу запродав ножу,
Що над тобою ворон кряче.

Дивись: вже й жито не росте,
Бур'ян і будяки — по обрій,
Встає, встає нещадний степ
І суне — древній і недобрий.

То ж гупай, гупай гопака
В цю землю, що дуднить
[луною,
Що ось неспинно занима
Під нерозквітлою весною.

ЄВГЕН МАЛАНЮК

П. Заплітний

„УТОПІЯ" ТА ЇЇ АВТОР

Утопія — грецьке слово. Воно має два склади: „у" — ні, і „топос" — місце. Дослівно воно означає місце, якого немає в світі, а в переносному значенні ідею, якої не можна здійснити, або на здійснення якої потрібно дуже довгого часу.

Предметом нашого розгляду буде твір Томи Мора, англійського вченого та державного мужа з доби Ренесансу, який має назву „Утопія".

Цей твір вийшов латинською мовою в 1516 році і мав великий успіх. Його перевидано в більших містах Европи, а згодом перекладено на різні мови. І тепер, по більше, як 450 роках, він має своїх читачів; одних він притягає своєю фантастичною тематикою, інших — чаром непересічного літературного твору, ще інші бачать в ньому досконалу сатиру на суспільні відносини в Англії у першій половині 16 ст. Найбільше захоплювались і захоплюються „Утопією" особи, які теоретично чи практично цікавляться суспільними справами.

Поки перейдемо до самого твору, пригляньмося до особи його автора, сера Томи Мора, який прийшов на світ у 1478 році. З професії він був правником, добре знав Святе Письмо, грецьку та латинську літературу. Він мав великий досвід у політичних та суспільних справах, працюючи в різних урядах та очолюючи кілька разів дипломатичні місії на европейському континенті. Вершком його кар'єри був пост лорда канцлера, другої особи в державі.

Генрі VIII, тодішній король Англії, мав велике довір'я та пошану до свого канцлера. Проте, відносини між ними стали холодними й напруженими, коли король без дозволу церковної влади розвівся з першою дружиною Катериною, одружився з двірською дамою Анною Болін і проголосив себе зверхником Церкви в Англії. Це не було згідне з релігійними переконаннями його канцлера. Т. Мор вийшов на димісію і цим стягнув на себе гнів королівської пари. Автор „Утопії" напевно дожив би в спокої свого віку, серед родини та книжок, якби не його велика популярність в Англії та поза її кордонами. Король і королева хотіли, щоб закони, ухвалені парляментом про зверхність короля над англійською Церквою та про законність його другого шлюбу дістали апробату колишнього лорда канцлера, хоч він був уже приватною особою.

Коли Т. Мор відмовився скласти таку заяву, а прислужні двораки перекрутили деякі його слова — на підставі таких неправдивих доказів, суд визнав його винним у державній зраді і засудив на смерть. Екзекуцію виконано 6 липня 1535 р. Катол. Церква в 1935 р. канонізувала Т. Мора, тобто проголосила його святим.

„Утопія" складається з двох частин. У першій книзі розповідає видуманий Ральф Тішлодей, подорожник, який відвідав багато країн, про свої спостереження в Англії на початку 16 ст. В другій частині йде мова про те, що він бачив і пережив на острові Утопії, який лежить далеко на заході між нововідкритими землями.

На вістку про величезні багатства, відкриті в Новому Світі, — каже наш подорожник, — огорнула всіх золота гарячка. Всі захотіли розбагатіти. Власники великих земельних посілостей в Англії дуже піднесли чинш дрібним наємцям або виповіли їм наєм, а рільні ґрунти обертали на пасовиська, бо, при високій ціні на вовну, їм більше оплачувалася така господарка. Наємці, які втратили дах над головою, ставали бездомними волоцюгами-злочинцями. Суспільність зареаґувала на це драконівськими карами. За крадіж звичайно чекала смерть. На це автор „Утопії" устами Тішлодея каже, що вина за такий стан злочинности падає не тільки на правопорушників, але також на цілу суспільність, яка не подбала про варстат праці для безробітних та голодних. Цими міркуваннями поставив автор „Утопії" вперше проблему відповідальности цілої спільноти за суспільний стан, виходячи із заложення, що дуже часто вирішають обставини, які цілковито випадають з-під контролі одиниці. Ця думка дала також поштовх до реформи карного законодавства в усіх країнах. Вже на початку 19 ст. ні в одній культурній країні не було кари смерти за крадіж, яким би великим він не був, а крадіж хліба для заспокоєння голоду, якщо переступець не навмисне поставив себе в таке примусове положення, був безкарний. У які ж далекі передісторичні часи дикого варварства перенеслися московські комуністи, що в 20 столітті розстрілювали голодних українських селян за збирання колосків на стерні.

На острові Утопії, каже далі цей подорожник, суспільний лад зовсім інший. Там цілковита спільність усіх дібр. Там все спільне: праця, їжа, одяг, мешкання та всі предмети заспокоєння духових потреб. Людина не потребує нічим журитися. Вона дістає все потрібне до життя у відповідній кількості. На випадок недуги вона має безплатну лікарську та шпитальну опіку, на випадок старости — відповідні захисти для немічних; для дітей в разі смерти батьків запевнена повна державна опіка. Це, каже оповідач, стало можливим тому, що на Утопії, крім 500 урядовців та людей науки, всі чоловіки та жінки працюють. Немає там сталого війська і шляхти з почетом. На острові всі працюють радо у вибраному ремеслі та на ріллі, бо знають, що, працюючи для громади, вони трудяться також для себе та своїх родин. В громадських складах постійно є запас збіжжя та інших продуктів на два роки — на випадок неврожаю та інших стихійних нещасть.

Час праці на Утопії — шість годин денно: три до полудня, три по полудні, з двогодинною перервою на обід. Разом є шість робітних днів, тобто 36 годин тижневої праці.

Не потрібно мати великої уяви, щоб усвідомити собі, якою революційною вимогою був 36-годинний тиждень праці тоді, як в Англії працювали вліті по 14-15, а взимі по 12 годин денно, при загальній дуже низькій платні, як не було законних обмежень для праці дітей та жінок. Століт-

(Закінчення на стор. 4-ій)

НАВКОЛО ПРИЇЗДУ ХРУЩОВА

Запрошення Хрущова до ЗДА видалося громом з ясного неба і стало не малим розчаруванням для багатьох громадян Америки, в першу чергу для тих, які практично пізнали московський комунізм, його істоту і ціль. Вістки про приїзд Хрущова навіяли тривогою і зневірою тих, що мали змогу пізнати комунізм у практиці. Ця зневіра помітна в декотрих дискутантів, що забирали голос в дискусії над приїздом ката України, веденій на сторінках „Свободи". Дехто з цих дискутантів аж забагато зневірився і посунувся назад так далеко, що вважає демонстрацію проти Хрущова накивуванням пальцем у чоботі, причиною почуття меншовартости у наших дітей і т. д.

Правда, коли оцінювати факт приїзду Хрущова політичним поглядом з-перед 20-30 років, то він виглядає дуже підозрілим, щось наче на зраду принципів демократії, капутуляцію і Бог-зна-що. Але таке посуджування відпадає тоді, коли належно здамо собі справу з відповідальности порушення миру, навіть такого, який маємо. З другого боку, це зовсім не означає, що загроза московського комунізму є вічною. Скільки то в історії людства було різних імперіялістичних диктатур, але всі вони минулись, і то досить скоро. Навіть найmодерніша зброя не всилі володіти людиною, бо ідеї були й будуть сильнішими за всяку зброю.

Одначе, нова зброя вимагає нової політики, і мабуть, цим керувався президент Айзенгавер, коли запрошував Хрущова до Америки. Поза тим ввесь американський нарід разом з Президентом знають добре, хто є Хрущов і що несе світові комунізм. Перегляньте лише американську пресу, що вона пише про свого „гостя", і впевнитесь, що американці добре поінформовані, що собою являє Нікіта Хрущов.

Дуже добру і речеву серію статтей про Хрущова написав кореспондент газетної спілки Скріпса-Говарда, Генрі Н. Тейлор. Він признає здібності диктатора, який до 21-го року життя не прочитав ні одної книжки. Одначе, ці здібності на тлі його діл виглядають як часом феноменальні здібності грабіжника банків. Цікавим є те, що Тейлор не поминув найганебніших діл Хрущова, доконаних ним в Україні. Хоч місцем його уродження є Каліновка, що лежить на кордоні України, Нікіта є чисто русского походження і говорить по-українськи з московським акцентом — пише Г. Н. Тейлор. Автор згадує про те, як то в 1937 р. Хрущов був посланий Сталіним нищити ворогів в Україні. Як підступом виарештував масу чільних українців. Українці вже два десятки років тому зазнали того, чого тепер зазнали мадяри — каже Г. Н. Тейлор. Як мотто до згаданої серії статтей, подано з підкресленням вислів Хрущова про „угроблення Заходу" і його критику капіталізму та „перестарілої" західньої системи.

Та ще більше про злочини Хрущова на Україні написав широковідомий журнал „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" із 7-го вересня ц. р. у редакційній статті п. з. „Правда про людину і її діла". Наведемо дещо з підкресленими підзаголовками:

„Його власна чистка. В 1938 р. Хрущову прийшла нагода перевести власну чистку. Сталін послав його на Україну вичистити бунтівничу Україну. Україна була незалежною республікою перед тим, як була завойована росіянами. Український нарід був настроєний дуже націоналістично. Українські втікачі подають колосальні числа жертв кривавої чистки, переведеної Хрущовим. Успіхи Хрущова на Україні скоро принесли йому нагороду і в 1939 р. його зроблено членом Політбюра, в якому дев'ять людей володіли Совєтським Союзом. Але Хрущов і далі залишився в Україні, де докінчував чистку. Кремль був стурбований експансією гітлеризму, що загрожував Східній Европі, і тому намагався усунути ввесь бунтівничий елемент з України, яка межувала з Польщею, Чехо-Словаччиною, Угорщиною та Румунією. За підрахунками українців лише протягом одного року хрущовської довоєнної чистки замордовано 400,000 українців. Цими жертвами були: селяни, робітники, інтеліґенти, священики. Маси українців депортовано на Сибір.

Воєнний рекорд Хрущова. Коли прийшла війна, Кремль переконався, що Україна була ще протимосковською. І коли в 1941 р. нацистські війська увійшли в Україну, то українці тисячами піддавалися, вітаючи німців, як визволителів з-під московського панування. Під час війни Хрущов прийняв військову ролю. Йому дали високу офіцерську ранґу, і він помагав в укладанні стратегічних плянів на Україні. Йому приписують участь в обороні Ленінграду.

Диктатор України. Коли німців вигнали, Хрущов повернувся на Україну в ролі цивільного для відбудови краю. Для цього завдання Сталін зробив Хрущова дійсним диктатором України, що підлягав лише його наказам. Українці описують повоєнну чистку ще гіршою як довоєнна. Вони уважають, що 3 мільйони українців було вбито, заарештовано або заслано у невільничі табори на Сибір за коляборацію з німцями. Український спротив ріс і з його підпільною армією, званою УПА, виглядав на громадянську війну. УПА зводила бої з великими частинами червоної армії. Невдача Хрущова із спацифікуванням України сталася внаслідок політичної перешкоди. В 1947 р. його перевели з України, але не надовго. Через кілька місяців він знову появився в проводі комуністичної партії України".

Ще в багатьох інших місцях названої статті згадується Україну та українців, а Хрущова представляється як жорстокого й безоглядного диктатора, який вдержався біля Сталіна тільки тому, що добре мордував та слухняно виконував його накази. На фотосвітлині з похорону Сталіна Хрущов марширує серед перших, а по трьох роках він же перший обвинуватив Сталіна в кривавих убивствах і тепер сам продовжує традицію Сталіна. В одному місці статті сказано, що українці називають Хрущова катом України.

Так пише про діла Хрущова на Україні один з найкращих політичних журналів Америки. І що скажуть американці на те, коли ми „зіґноруємо" . (як дехто радить) приїзд Хрущова?

В одному дописі у „Свободі" кілька років тому писала одна учасниця протисовєтської демонстрації, яку зробили українці в Сан Франсіско. Наслухавшись різних лайок обоку американців і москалів, яких в Сан Франсіско є досить численна колонія, наша демонстрантка, коли прийшла додому, розплакалась, як дитина, від жалю і наруги. Але хай вона тепер усміхнеться, бо і її тодішнє терпіння є частиною того фактора, який нині спонукав такий великий журнал заговорити правду про нашу поневолену Батьківщину.

К. К.

Армандо Паласіо Вальдес

ХОСЕ

Повість

З еспанської мови переклав: Богдан І. Лончина

(28)

Почувши таку болючу зневагу, дон Фернандо не міг здержатися і влетів, як ураґан, крізь двері крамниці — блідий і з очима, з яких летіли іскри.

— Слухайте но ви, погана нікчемнице, вимийте собі перше уста, поки говоритимете про рід Мейрів.

— Чи я не сказала правди! — вигукнула вчителька і зареготалася. — Вже з'явився наш маркіз з подертими штанами! — І, ставши перед ним віч-на-віч, додала з глумом: — Скільки шматочків хліба дали вам, пане маркізе, щоб ви взялися за цю справу?

Гості засміялися. Обурення підійшло до горла бідному шляхтичеві і малощо не задушило його. Він зрозумів, що не може змагатися з цією нахабною жінкою, і вийшов з крамниці потрясений до глибини душі. Але вчителька, побачивши, що жертва втікає, крикнула вслід:

— Геть звідсіля, злидарю! Іди і не вертайся! Паразит!

Шляхетний сеньйор Де Мейра, коли на його плечі посипався той град образ, обернувся, потряс кулаками і мав ще силу запитати:

— Та чи ж нема нікого, хто б приклав розжарене залізо до язика цієї безсоромної жінки?

Говорячи це, він, без сумніву, пригадував собі страшні кари, що їх його предки накладали на зухвалих кріпаків. Але приявні в крамниці гості прийняли ці страшні слова загальним реготом.

Тим часом дон Телєскоро скінчив писати. Суддя, щораз більше гніваючись на вчительку, сказав до секретаря:

— Прошу повідомити матір дівчини, що вона має видати їй ліжко й одіж.

— Я нічого не видаю, бо все те, що в хаті — моє, — сказала стара, споважнівши.

— То ми заберемо це самі! — гукнув роздратований дон Сіпріяно. — Гей же, двоє з вас підуть зо мною, щоб послужити за свідків.

І, вказавши на двох моряків, він примусив їх піти з ним нагору до кімнати Еліси. Вона ж ридала на веранді, слухаючи із жахом страшні образи, якими мати обкидала її, її судженого і його рідню.

За хвилину дон Сіпріяно зійшов униз.

— Елісо, ходи зо мною нагору й покажи свою одіж.

— На милість Божу, пане суддя, залишіть мене! Я не хочу нічого забирати . . .

Дон Сіпріяно, шануючи біль дівчини, не настоював. Але вийшов на вулицю, знайшов Хосе, взяв його нагору й обвантажив одіжжю та ліжком Еліси. Опісля забрав її з веранди і всі вони в товаристві секретаря та кількох жінок і моряків подалися до хати хресної матері Еліси. Хосе йшов попереду.

XV

Минуло три місяці, що їх закон передбачає на те, щоб вижидати думки батьків. Не минули вони так весело, як можна було припускати. Еліса не була щаслива в домі своєї хресної матері. Це була себелюбна й прикра стара жінка, що цілий день сварилася з курми, безрогою й котами. Скоро вона почала ставитися і до своєї похресниці, як до одного із багатьох домашніх звірят, обсипаючи її тими самими словами. Час від часу, безпосередньо або посередньо, випоминала дівчині прислугу, яку їй робила; прислугу, за яку дівчина обіцяла заплатити, як тільки дістане свій маєток. Крім того, бунт супроти матері приносив їй біль; вона відчувала докори совісти й часто плакала. Не один раз кортіло їй вернутися додому, кинутися до ніг Ісавелі і прохати про вибачення. Хосе піддержував її своєю сильною, а одночасно й ніжною любов'ю в цих хвилинах слабости, що такі властиві добрій та простодушній дочці.

Еліса рідко виходила на вулицю. Тільки тоді, коли смеркалося і її суджений вертався з моря, вона розмовляла з ним біля дверей хати в приявності своєї хресної матері, яка не віддалялася ні на крок від них, бажаючи радше їм перешкоджати, ніж пильнувати свою похресницю. Часом, хоч дуже рідко, всі троє йшли на прохід якоюсь забутою дорогою, щоб ніхто їх не бачив. Невинна дівчина уявляла собі, що в Родільєро строго засуджували її поведінку і що всі визнавали її винною. Це не була правда. Мешканці містечка одностайне вважали, що її рішення правильне і немало раділи ним. Учительку загально ненавиділи.

До того ж сталася подія, яка спричинила досить багато шуму і болюче заторкнула Елісу і Хосе. Дон Фернандо з роду Мейрів зник з Родільєро через кілька днів після секвестрації Еліси. Ні з ким не попрощався і ніхто не знав, куди він пішов. Всі розшуки, які вони поробили, щоб знайти його, були даремні. Хосе переживав велику прикрість. Він насклада із сезону на боніто майже три тисячі реалів і мав намір дати їх шляхтичеві в рахунок тих десятьох тисяч, що їх одержав від нього, цілком слушно припускаючи, що гроші, які йому залишилися із чотирнадцятьох тисяч, що їх дон Анаклєто заплатив за хату, мабуть уже кінчалися. Хосе божеволів на думку, що може примушений бідою той добрий шляхтич, якому завдячував він стільки добра, пішов в світ за очі. Він перший пішов шукати його, залишивши ради того судно й працю. Перейшовши за чотири дні всю околицю і продовжуючи пошукування в далеких місцевостях провінції, він був примушений вернутися, нічого не довідавшися.

Сезон на боніто був цього року такий добрий, як і минулого. Судно, що його Хосе купив в одного біскайського купця, чудово працювало ціле літо. Члени залоги, у якій, як і перед тим, працювали ущипливий Бернардо і страшний Корсаріо, були незвичайно вдоволені не тільки заробітками, але й бідним Хосе, якого всі справді цінили. Без помітних змін повторювалося те, що ділялося на початку цього оповідання. Бернардо дратував товаришів, головно ж Корсаріо, смішними штучками, як колись штукою з каменюкою. Одинока різниця — а на це вони не нарікали — це те, що цього року було багато сардинок. У той час, як вони випливали на глибокі води й ловили боніто, старі рибалки держалися близько берега, на малих човнах, і ранком та після полудня звичайно верталися додому, обладовані рибою. За кілька місяців багато грошей вплинуло до містечка. Фабрики маринованої риби працювали вдень і вночі. На вулицях лише й видно було людей з Маргатерії та вози, наповнені бочками. І, як звичайно в таких випадках буває, замість відкласти частину заробітку на чорний день, рибалки витрачали все в тавернах і на базарі. Серед рибалок ощадність — річ майже незнана. На це є виправдання. Постійна небезпека, в якій вони живуть, відбирає їм здібність передбачати, яка так сильно розвинена серед селян. Тверда й невесела праця примушує їх нетерпеливо вижидати хвилин дозвілля та гомінкої веселости, що її дає вино.

РЕЗОЛЮЦІЇ ШОСТОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

(що відбувся в днях 9-12 липня 1959 р. у Вінніпеґу)

(3)

ФАРМЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Тому, що рільничий стан повинен мати для своєї праці якнайбільшу опіку й допомогу від держави, бо плоди його праці є основою для фізичного існування всього населення, і тому, що рільнича продукція є найбільше виставлена на небезпеку елементарних нещасть, і тому, що існує конечність підносити науково - дослідну працю і рільничу освіту, Шостий Конґрес Українців Канади постановляє:

1) Висловити признання федеральному й провінціяльним урядам за їх дотеперішні заходи відносно консервації природних багацтв та підтримку науково - дослідчої праці на рільничому полі.

2) Підкреслити правильність стабілізації цін на рільничі продукти й потребу дальших кроків уряду в тому напрямі, щоб таким способом звільнити рільниче населення від обставин непевности.

3) Закликати українське рільниче населення до ближчого зацікавлення інформативною літературою та до участи в рільничих курсах і виставках, бути активними членами рільничих організацій й кооператив та використати всі можливості, що ведуть до кращого й модернішого господарювання.

4) Звернути увагу на небезпеку від надпродукції збіжжя і дораджувати приспосіблення до скоординованої мішаної господарки в таких галузях, які забезпечують найкраще використання економічної ситуації.

5) Звернутися до Відділів КУК і всіх його складових організацій з закликом, щоб вони на своїх зборах і конференціях у фармерських околицях присвячували більшу увагу проблемам рільництва, а зокрема, щоб вони познайомлювали населення про рішення Конґресів Українців Канади в рільничих справах, заохочували його цікавитися ближче працею дослідчо - наукових установ, агрономічними викладами про нові винаходи й можливості піднесення рільництва та конечність поглиблення рільничої освіти.

6) Зобов'язати КУК, щоб його керівні чинники повели відповідні старання перед департаментами освіти — включити в програму шкільного навчання у початкових і середніх школах більше інформаційних матеріялів про рільничий стан та його важливу ролю в державі, як професії, щоб таким способом витворювати більше зрозуміння і пошани до нього, як основного ядра нашої державної господарської системи.

7) Доручити КУК робити потрібні заходи, щоб обсада державних та інших позицій у ділянках рільництва й домашньої господарки мала відповідне число професіоналістів українського походження.

РОБІТНИЧІ СПРАВИ

У перших роках поселення в Канаді українське робітництво працювало передусім у розбудові українського культурно - освітнього життя. У тому часі воно звертало меншу увагу на організаційні справи загального робітничого руху. У висліді того комуністи збаламутили частину українського робітництва й використали його для своїх підривних цілей.

Маючи на увазі велику вагу професійно - спілкового робітничого руху й невикористані можливості, що їх має українське робітництво в пов'язанні з ним, Шостий Конґрес Українців Канади пригадує резолюції П'ятого Конґресу Українців Канади, в уступі „Робітнича ділянка", а зокрема закликає українське робітництво на місцях:

1) Творити при Відділах КУК Робітничі Комісії та пов'язувати їх з Головною Робітничою Комісією, що існує при Централі КУК.

2) Збаламученим українським робітникам, які ще не відвернулися від комуністичної пропаґанди, вказати на недавню зміну назви Проґресивно - Робітничої Організації, що відтепер буде вже явно виступати, як комуністична організація, хоча ще донедавна свій комуністичний характер вона заперечувала.

3) Місцеві Робітничі Комісії зобов'язані звітувати про свою працю Головній Робітничій Комісії при Централі КУК та обмінюватися поглядами про потреби українського й загально робітничого руху, допомагаючи Головній Робітничій Комісії у видавничій діяльності, що вже дотепер виконала досить поважну працю.

4) Українське робітництво, без огляду на свої релігійні й політичні переконання, повинно якнайближче співпрацювати з усіма українськими організаціями на спільній базі Комітету Українців Канади та виконувати совісно свої обов'язки у Відділах КУК.

5) Українське робітництво, у власному й загальноукраїнському інтересі, повинно брати живу участь у робітничих професійних спілках, учитись і підготовляти себе на провідні позиції в загальнім робітничім русі Канади, стояти на сторожі демократичних прав і свобід та поборювати тоталітарні затії реакційних протинародних елементів.

ФІНАНСОВІ ЗАСОБИ ДЛЯ ПРАЦІ КУК

Шостий Конґрес Українців Канади, розглянувши проєкти резолюцій, опрацьованих Конґресовою Фінансовою Комісією, ухвалює:

1) Підтвердити визначену допереднім Конґресом границю річного бюджету для Централі КУК 25,000 долярів на кошти ведення.

2) Адміністраційний бюджет на кошти ведення КУК покривають Відділи КУК і Складові Організації КУК у пропорційному відношенні до стану признаного їм числа делеґатів на Конґреси КУК.

3) Візвати Централі Складових Організацій і Відділи КУК в найближчому часі вирівняти свої бюджетові залеглості й більше не допускати до задовження.

4) Вплати місцевих організацій, які мають свої Централі, до місцевих Відділів КУК, на покриття бюджету, визначеного Централею КУК на Відділи КУК, Централя КУК вчислює на рахунок призначеної суми бюджету на відповідну Централю Складових Організацій, якщо вплачена готівка вплине до Централі КУК.

5) Заапелювати до всіх українців Канади вплачувати щорічно до КУК національну вкладку на Український Громадський Фонд, маючи на увазі велику працю, що її КУК веде, й пляни на найближчий 3-річний період часу, що без ширшої розбудови Українського Громадського Фонду не могли б бути здійснені.

„РІДНА ШКОЛА"

1) Шостий Конґрес Українців Канади схвалює статут Т-ва „Рідна Школа" й доручає примінювати його при організації місцевих Кружків Тва „Рідна Школа".

Конґрес зобов'язує Складові Організації КУК, які ведуть „Рідні Школи", зорганізувати при тих школах на тому статуті місцеві Кружки Т-ва „Рідна Школа".

3) Шостий Конґрес Українців Канади стверджує доцільність та потребу одної Крайової Централі „Р. Ш." в системі КУК, що була б координуючим органом для рідношкільних справ.

Зорганізовання Крайової Централі „Рідної Школи" мають перевести уповноважені делеґати провінціональних Проводів „Рідної Школи".

В цілі створення провінціональних Проводів „Рідної Школи" повинні бути організовані до кінця календарного року З'їзди уповноважених делеґатів місцевих Кружків Т ва „Рідна Школа".

3) Шостий Конґрес Українців Канади висловлює погляд, що всі типи „Рідної Школи" повинні навчати й виховувати за одними програмами навчання і виховання та вживати однакових підручників, які поручить шкільний провід.

4) Для допомоги „Рідним Школам" в їхній праці шкільний провід іменує шкільних інспекторів.

5) Шостий Конґрес Українців Канади взиває батьків і громадських діячів докласти старань, щоб системою навчання у „Рідних Школах" обняти всіх українських дітей.

6) Виконання повищих постанов Шостий Конґрес Українців Канади доручає Президії КУК.

КОМІТЕТ УКРАЇНОК

Українське Жіноцтво, зібране на Шостому Конґресі Українців Канади, клонить свої голови перед тінями героїв - мучеників за святу віру й суверенні права українського народу на власній землі — Україні.

Наші серця сповнені гордістю за поставу наших сестер і братів, що навіть у далеких тайґах Сибіру, серед нелюдських умовин лаґерів і тюрм, не припиняють боротьби з окупантом. Радіємо кожнім їхнім успіхом і болієм кожною невдачею.

Запевняємо їх, що доложимо всіх зусиль і праці, щоб допомогти українському народові визволитися з московської неволі.

Жіноцтво, зорганізоване в рядах Комітету Українок Канади, ухвалює:

1) Розгорнути працю для збільшення свого організаційного росту, для приєднання членів та поширення праці, як конечної передумови успішного виконування своїх завдань супроти українського народу.

2) З метою поширення і скріплення допомоги українському народові співпрацювати з існуючими вже організаціями, як теж нав'язувати зв'язки з жіночими організаціями інших етнічних груп у Канаді.

3) Віддано трудитися і працювати для виховання української дітвори й молоді в рідному дусі, тому закликаємо організоване українське жіноцтво присвятити належну увагу організації дитячих садків для дошкільної дітвори та прийти з допомогою молодечим організаціям у виховній роботі. Звертати пильну увагу на збереження і плекання чистоти української мови, рідних традицій, та виховувати дітей в релігійному й національному дусі.

4) Зібране на Шостому Конґресі Українців Канади українське жіноцтво протестує проти пляново́ї політики большевицької Москви фізичного й духового народовбивства. Це здійснює окупаційний уряд Москви у формі:

а) Заслання української молоді, а в тому дівчат, на цілинні землі Казахстану й рабську працю на заводах у Сибірі;

б) Посилює русифікаторський наступ на духовість українського народу, вилвом чого є накинений Україні шкільний закон.

(Закінчення буде)

ЗАКЛИК

КОМІТЕТУ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО - УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА НЮ ЙОРКУ ВІДДІЛУ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

До Українців великого Ню Йорку і поблизьких міст стейтів Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикет

УКРАЇНЦІ ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

Нікіта Хрущов, „кат України", приїжджає 17 і 18-го вересня ц. р. до Ню Йорку. Українці мовчати не можуть.

Тому Об'єднаний Комітет як Відділ УККА спільно з усіми організаціями великого Ню Йорку і поблизьких міст стейтів Ню Йорку, Ню Джерзі і Коннектикет на своїх Зборах рішили перевести мирну акцію з метою переконати американський нарід, що Хрущов це „кат України", є персонально відповідальний за масові вбивства українців, та інших народів, які були покорені російським комунізмом.

Для переведення цієї акції покликано до життя окремий Комітет з представників усіх політичних організацій.

Мирні акції в Ню Йорку відбудуться в слідуючих днях:

Дня 17-го вересня 1959 р. (четвер) — пікетування готелю Вальдорф Асторія, в якім відбудеться бенкет Хрущова. Час пікетування від години 6-ої до 8-ої вечором.

Дня 18-го вересня 1959 р. (п'ятниця) — пікетування Об'єднаних Націй. Як відомо в цьому дні Н. Хрущов виголосить головну промову на форумі Об'єднаних Націй. Час пікетування від години 2-ої по полудні до години 6-ої вечором.

Дня 20-го вересня 1959 р. (неділя) — відправи в українських церквах за душі мільйонів жертв українців, погибших від московсько - комуністичного терору в тюрмах, і концентраційних таборах за режиму Сталіна і Хрущова. О год. 3-ій по полудні на спортовому майдані Рендалс Філд на острові тієї самої назви (Randall's Island on the East River, Triboro Bridge and East 125th Street) відбудеться маніфестаційна дефіляда учасників Мазепинського Здвигу Молоді й протестаційне віче з промовами губернатора Рокефеллера, ком. Морея, проф. Л. Добрянського і Д. Галичина. Після закінчення цього протестаційного віча учасники автобусами переїдуть на місце збірки маніфестантів, які візьмуть участь у поході вулицями Ню Йорку. О год. 5-ій по полудні похід вулицями Ню Йорку до Carnegie Hall, де відбудеться антикомуністична маніфестація.

Під час пікетування і походу інформації журналістам і заінтересованим особам будуть подавати окремо призначені до цього особи.

Під час пікетування і походу належить задержати взірцевий порядок. Похід мусить бути переведений в мирний спосіб і в достойній формі. Це передумова нашого успіху. Жадної реакції на можливі провокації!

Докладніші інформації будуть заподані на слідуючий тиждень. Слідкуйте за дальшими оголошеннями в пресі і радіо.

КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИХ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ м. НЮ ЙОРКУ

Літературна пам'ятна з XIV віку

У виданні Науково - Богословського Інституту УПЦ в ЗДА вийшла наукова праця проф. П. Ковалева „Молитовник (служебник) — пам'ятка XIV ст." обсягом в 436 сторінок, з додатком тексту пам'ятки. В книзі подано докладний огляд палеографічних і мовних особливостей пам'ятки з численними порівняннями - ілюстраціями з пам'яток IX - XIV ст. Крім того, там подано окремий розділ, присвячений історично-літургічній частині пам'ятки, де коротко висвітлюється історія літургій взагалі і на східньо-слов'янських землях зокрема.

Важливим у праці проф. П. Ковалева є публікація самого тексту пам'ятки, що містить три літургії, молитви вечірні й утрені, молитви на панахиді, алилуарії й прокимени воскресні. В пам'ятці є 14 заамвонних молитов на всі великі свята, надзвичайно цікаві своїм змістом та високим стилем вислову. Оригінал тексту зберігається в бібліотеці Митрополита УПЦ в ЗДА Іоана Теодоровича.

А. Б.

● 8-го вересня до Ню Йорку прибуло із Европи 8 кораблів, які привезли 9,111 пасажирів. Звичайно після „Дня Праці" найбільше число американців вертається з вакацій в Европі; минулого року це число виносило 7,112 а 1957 року — 9,386.

ЗАКЛИК

ДО ЧЛЕНСТВА ОРГАНІЗАЦІЙ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ І УКРАЇНЦІВ НЮЙОРКСЬКОЇ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ!

З преси Ви знаєте, як поставилась американська думаюча спільнота до приїзду душегуба Хрущова. Чи можемо ми, українці, бути байдужими тоді, як кат України підступними тереве́нями в ОН про мир заколихуватиме свободу над Гудсоном? Чи можемо ми мовчати, коли московський хвастун перед приїздом до ЗДА, яким він хоче зміцнити свою диктатуру, щоб ще міцніше затиснути імперські обручі русифікації України і духового винародовлення її, домагається, щоб Америка ні в чому не перечила поступові комунізму? Ні! Стиснутий, але могутній голос уярмленої Батьківщини кличе нас стати перед світом в обороні України і остерегти його від братань з катом України, що очолює імперсько - московський уряд.

Тому зобов'язуємо усе членство ОВФ прибути на демонстрації, якими кермує Об'єднаний Комітет м. Ню Йорку 17-го, 18-го і 20-го вересня ц. р.

В четвер, 17-го вересня о 6-ій год. веч. відбудеться пікетування готелю Волдорф-Асторія (50-та вул. і Парк Евню), де бенкетуватиме Нікіта Хрущов.

18-го вересня, у п'ятницю о год. 2-ій по пол. українці нюйоркської метрополітальної округи пікетують ОН в час промови Хрущова на пленумі ОН. Збиратись в сквері біля ОН (Іст 43-та вул. і 1-ша Евня).

В неділю, 20-го вересня в Ню Йорку відбудеться маніфестація в обороні державної волі України від московсько-большевицької окупації. Збір о год. 5-ій по пол. в сквері на 42-ій вул. між 5-ою і 6-ою Евню, звідкілля похід на маніфестаційне віче всіх поневолених народів, яке відбудеться в „Карнеґі Гол", 154 Вест 57-ма вулиця.

Закликаємо і просимо українців нюйоркської метрополітальної округи масово взяти участь в цих демонстраціях. Скажім голосно і одностайно про всі злодіяння московського большевизму і станьмо в обороні державної незалежности України.

В рік Мазепи пригадаймо його слова до війська і народу:

„Та й щож бо то за народ, коли за свою користь не дбає і очевидній небезпеці не запобігає? Такий народ невключимістю своєю подобиться, воістину, нетямущим тваринам, од усіх народів зневаженим".

Закликаємо і просимо всіх на пікетування і демонстрацію.

КОМІТЕТ ОРГАНІЗАЦІЙ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ:

І. Вовчук, Г. Білинський, М. Фурда, Е. Лозинський, Е. Несторук.

9 вересня 1959.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА, БРАТА і ШВАГРА

бл. п. д-ра МИХАЙЛА РАБІЯ

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в СУБОТУ, 19-го ВЕРЕСНЯ 1959 року

в год. 9:00 ранку

в греко-кат. церкві св. Юра — при 7-ій вул. в Ню Йорку.

По Богослуженнях відбудеться ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА на цвинтарі Норд Арлінґтон, Ню Джерзі.

Цією дорогою повідомляємо і просимо про молитви за спокій Душі Покійного — Рідних, Друзів та Знайомих.

АЛЕКСАНДРА РАБІЙ — дружина

ТАНЯ і ЮРА РАБІЙ — доня і син

Браття, Сестри і Шваґри

У вівторок, дня 18-го серпня 1959 року, Українська Громада м. Боффало, Н. Й. відпровадила на місце вічного спочинку, відому Громадянку, Основницю і першу Голову Допомогової Секції при Відділі УККА в Боффало Н. Й.

бл. п. Стефанію БЕЗКОРОВАЙНУ

Згідно з бажанням Покійної Приятелі й Знайомі, замість квітів на могилу, зложили на цілі Допомогової Секції $ 152.50, і так:

Організації Визвольного Фронту м. Боффало, Н. Й. $ 20.00; Анна Ліссі, Кліфтон, Н. Дж. (збірка) $ 10.50; д-р Володимир Бейко $ 10.00; Бережницькі Олександер і Оксана $ 10.00; Будні Богдан-Всеволод і Дарія $ 10.00; режисер Йосип Гірняк з дружиною Олімпією Добровольською $10.00; д-р Мусійчук Іван і Зеновія $10.00; Сай Люба зі сином $10.00; д-р Ставничий Роман $10.00; Ставничі Теодозій і Александра та д-р Богдана Салабан $ 10.00; Чмоли Ігор і Ольга $ 10.00; Когут Ольга $ 5.00; Лаврівські Юрій та Ірина $ 5.00; Стецьків Марія $ 5.00; Стецьків Юліян $ 5.00; Чубатий Володимир $ 5.00; Щербак Ольга $ 5.00 і Бурда Микола $ 2.00 — разом $ 152.50.

Отримання готівки оцим потверджуємо. За пожертви щиро дякуємо.

За Управу Допомогової Секції:

Оксана Бережницька, голова — Оксана Левицька, касир

„УТОПІЯ" ТА ЇЇ АВТОР

(Закінчення зі стор. 2)

тями вже йде боротьба за зменшення годин праці. В ЗДА і деяких передових країнах переважає вже 40 годинний час праці. До зрівняння зі станом на Утопії треба його поменшити вже тільки на чотири години.

На Утопії існує повна і чиста демократія. 30 родин в місті чи на селі вибирають собі на один рік філярха. Всі філярхи вибирають князя на ціле життя з-поміж чотирьох кандидатів, вибраних усім населенням. Всі філярхи становлять парлямент і творять разом з князем законодатну владу.

Дуже цікаві погляди утопійців на війну. Таку крайню можливість вони допускають в тому разі, якщо самі є жертвами нападу, якщо хтось пішов війною на їхніх сусідів, або якщо якийсь нарід є в стані революції, щоб скинути тирана та здобути собі волю.

На Утопії немає грошей. Вони там нікому не потрібні, бо людина дістає все, що їй потрібне, безплатно. Утопійці мають великі запаси золота і срібла, але не дорожать ними, як в інших країнах світу, і оцінюють їх далеко нижче, як залізо. Нечисленні в'язні на Утопії носять золоті кайдани, а особи, які втратили частинно або повністю громадянські права, носять золоті кільця в ухах і золоті ланцюги на шиї, на руках і на голові. Правда, золотом і сріблом утопійці щедро платять наємним військам і покривають кошти війни союзникам.

На цьому дивному острові законів дуже мало і написані вони так ясно, що мешканці їх добре розуміють. Осібного стану правників там нема. Наука в школах обов'язкова, безплатна і однакова для хлопців і дівчат. Навчання відбувається в рідній мові, хоч, на бажання батьків, допускається також навчання чужих мов. Така шкільна система за життя автора „Утопії" була дуже революційною, якщо взяти до уваги, що вчилися тоді тільки по-латинськи і тільки хлопці шляхетського стану та багатих купців.

Християнська релігія, яку принесено на Утопію з Европи, скоро там прийнялася і була в загальній пошані, при великій релігійній толеранції, дуже респектованій на Утопії.

Постає питання: як сам автор „Утопії" трактував свої ідеї, чи він брав їх поважно і чи вірив у їх здійснення — чи лише хотів написати тонку сатиру, яка б розважила його сучасників? Не вагаючись, можна відповісти, що Т. Мор глибоко відчував несправедливість суспільного ладу і відчував обов'язок причинитися до його поліпшення. З другого боку, він знав з досвіду світ і людей, і був свідомий, „що не можна відразу зробити так, щоб усі речі стали добрими, поки всі люди не стануть добрими". Стоячи посередині між ідеалом справедливого суспільного ладу і реальною дійсністю, тобто недосконалою людською природою, він вибрав долю капітана корабля під час бурі, який не покинув судна бурхливим хвилям на поталу. Він не міг угамувати вітру, але вважав, що мусів робити все, що в людській силі, щоб корабель не розбився, а пасажири не пішли на дно.

Автор „Утопії" виразно заявив, що він дещо перейняв від славного старовинного філософа Платона з 5 ст. перед Христом, особливо з його твору „Республіка". Щоб здійснити ідею соціяльної справедливости, потрібно наперед створити ідеальну державу з трьох суспільних верств: селян, ремісників-робітників і купців, як основи держави, з вояків, які б її боронили, та правителів, які б керували державними справами. Вояки і правителі мали б жити разом в повній спільності не тільки матеріяльних дібр, але також жінок та дітей, і зректися бажання мати щонебудь у своїй власності. Тоді тільки, каже Платон устами Сократа, можна буде сподіватися, що вони віддаватимуть усі свої сили на службу державі, якою мають правити і яку мають боронити. Т. Мор у своїй „Утопії" не приймає спільних жінок і дітей, але спільність матеріяльних дібр поширює на всіх мешканців острова. Також слідні в „Утопії" передання про спільність майна та величезну добродійну діяльність первісних християнських громад.

Треба також згадати, що спільність майна, спільна праця і спільне споживання її плодів не мають нічого спільного з комунізмом московського та китайського видання. Спільнота „Утопії" змальована на широкому тлі людської вільної волі та людської гідности кожного члена, тоді як московські та китайські комуністи не лише нехтують цими невідлучними атрибутами людини, але їх цілком виключають, деґрадуючи людину до бездушного механічного робота та безвільного предмета їхніх політичних та господарських дослідів.

● **Московська „Правда"** у статті, негайно переданій чезез радіо, гостро таврує негативні відгуки, що їх викликала в американській пресі стаття Хрущова в журналі „Форін Афферс", де Україну і інші поярмлені Москвою країни порівнюю з американськими стейтами. „Правда" закидає щоденникам „Геральд Трибюн" і „Ню Йорк Таймс" що вони „затруюють атмосферу напередодні відвідин Хрущова в ЗДА.

● **Шторм на Адріятику** спричинив минулої суботи в італійському портовому місті Анкона смерть десятьох осіб, які згинули під руїнами домів та в перевернених автах; число поранених ще не встановлене.

Генеральний секретар Комуністичної партії в Мехіко заарештований за підривну діяльність

Мехіко Ситі, Мехіко. — Заарештованого за підривну діяльність секретаря Комуністичної партії Діонісія Енсіну Родріґеза відіслано 7-го вересня до тюрми, де він перебуватиме аж до переведення розправи. Йому закидають злочини, за які загрожує кара тюрми до 30-ох років, і тому він не може вийти з тюрми за кавцію, бо це можливе тільки при таких оскарженнях, коли передбачена кара не перевищає 5-ох років. Родріґез заявив судді, що його переслідують за політичні переконання (в Мехіко Комуністична партія є дозволена), але суддя відповів йому, що його „мають судити не за комуністичні переконання, тільки за ті підривні акти, які він плянував робити, захоплений цими ідеями". Комуністична партія п л я н у в а л а страйк залізничників, який мав спаралізувати весь залізничий рух в державі. Крім того комуністи під проводом Родріґеза плянували ще інші заколоти та порушення порядку в північній частині країни.

Мітчелл заповідає судову заборону страйку сталеварів аж в жовтні

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мітчелл промовляв в радіо 6-го вересня і заявив, що якщо страйк сталеварів не скінчиться до жовтня ц. р., то він проситиме президента Айзенгавера, щоб скористав із закону Тефта-Гартлі і просив видати судову заборону цього страйку. Суд може заборонити страйкувати робітникам впродовж 80-ох днів, коли фахівці ствердять, що страйк загрожує безпеці країни. Мітчелл сказав, що, згідно з його інформаціями, на початку жовтня запаси сталі в оборонних фабриках вичерпаються, і тоді виникне небезпека для здоров'я і безпеки ЗДА, яка дасть можливість скористати з закону для припинення страйку. Секретар праці сказав, що він надіється на з а к і н ч е н н я страйку ще перед початком жовтня, бо переговори продовжуються. Треба тільки, на думку секретаря праці, щоб обидві сторони були приготовані на компроміс. Працедавці не хочуть збільшувати заробітної платні без збільшення продукційности праці, а сталевари хочуть більшої платні без жадних додаткових зобов'язань.

В Західній Німеччині існує спір щодо політики супроти сателітів

Бонн. — Альбрехт фон Кессель, який в західньо-німецькому міністерстві закордонних справ мав титул міністра і протягом вісьмох років був заступником амбасадора у Вашинґтоні, подався до димісії, на знак протесту проти теперішньої закордонної політики, керованої насправді самим канцлером, Конрадом Аденауером. Кессель, покликаний до централі західньо-німецького міністерства закордонних справ у Бонні у липні ц. р., заступав думку, що треба нав'язати дипломатичні взаємини з усіми комуністичними сателітними країнами, за винятком Східньої Німеччини, та що взагалі треба змінити тактику у політиці супроти СССР. Аденауер спротивився цьому головно тому, що воно — за його твердженням — спонукало б багато теперішніх невтральних країн визнати східньо-німецький режим і тим самим утруднити проблему з'єдинення Німеччини.

Об'єднані Нації надалі відповідальні за міжнародне роззброєння

Об'єднані Нації. — У Вашингтоні, Лондоні, Парижі і Москві одночасно оприлюднено комунікат чотирьох великодержав, які під час останньої Женевської конференції міністрів закордонних справ договорились, щоб вибрати нове тіло для продовжування розмов про міжнародне роззброєння. Як відомо вже з попередніх повідомлень, цим тілом стає 10-членна нова Комісія, на яку складатимуться 5 західніх держав (ЗДА, Англія, Франція, Канада й Італія) і 5 комуністичних (СССР, Польща, ЧСР, Румунія і Болгарія). Комунікат чотирьох великодержав н а м а г а є т ь с я виправдати факт, що це догогорення знехтувало існування від 1957 року 25-членної Комісії ОН для справ роззброєння та 82-членної Комісії від минулого року. Генеральний секретар Гаммершилд скликав на четвер цього тижня цю 82-членну Комісію, щоб офіційно пред'явити їй факт покликання до життя нової групи для справи міжнародного роззброєння. Комунікат чотирьох великодержав стверджує, що відповідальність за міжнародне роззброєння залишається за Об'єднаними Націями і тому новообрана 10-членна Комісія, яка радитиме поза ОН, звітуватиме про висліди своїх нарад Комісії Об'єднаних Націй. Ця нова 10-членна Комісія почне нараджуватись з початком нового року в Женеві, в палаті колишньої Ліґи Націй. Тому, що серед 10-х членів тієї нової Комісії нема ніодного представника азійсько-африканських ані теж південно-американських країн, то — за пресовими коментарями — треба сподіватися, що в генеральній дебаті ОН рішення чотирьох великодержав буде гостро критиковане.

Публічна опінія в Англії критична супроти робітничих спілок

Лондон. — У надморській місцевості Блеквуд відбувається 91-ша конференція Конгресу професійних спілок, який гуртує 186 окремих спілок (юній) на збірне число 8 мільйонів членів. У конференції беруть участь кругло тисяча делеґатів. Конференція відбувається під безпосереднім враженням вістки про нові вибори в Англії, які мають відбутись в жовтні ц. р. Робітничі спілки є основою, на якій спирається соціялістична Партія Праці. Посолка до англійського парляменту (палати громад) Варвара Кестл виступила з пламенною промовою, в якій висловила переконання про перемогу Партії Праці в оцих найближчих парляментарних виборах. Однак інші промовці звертали увагу на погіршення відносин між робітничим світом та рештою англійського громадянства. В англійській публічній опінії дуже некорисно записуються робітничі с п і л к и деякими страйками. Самі робітничі лідери стверджували, наприклад, що страйк автобусових водіїв і робітників у 1958 р. у Лондоні страшенне пошкодив робітничим спілкам в публічній опінії. Лідери робітничих спілок окреслювали майбутні цілі, як боротьбу за коротший тиждень праці, за довші свята та за вищий життьовий стандарт.

Арабська Ліґа загострює своє становище супроти Ізраїлю

Касаблянка. — Конференція країн Арабської Ліґи прийняла низку резолюцій, звернених проти Ізраїлю. Між іншими, рішено зберегти і загострити бльокаду Ізраїлю, себто заборону для кораблів Ізраїлю і на його послугах користуватись Суезьким каналом, рішено бойкотувати фірми, що торгують з Ізраїлем та відкинути плян генерального секретаря ОН Гаммершилда щодо поселення арабських втікачів з Палестини в арабських країнах. Міністри закордонних справ арабських країн рішили з'їхатись знову в січні 1960 року спеціяльно для справ, зв'язаних з політикою супроти Ізраїлю та з проблемою одного мільйона арабських втікачів.

ЯК ПРИЗВИЧАЇТИ МАЛЕНЬКОГО ІВАСЯ ДО ШКОЛИ

Вашингтон. — Кілька виховних товариств на спілку з організацією учителів видали книжечку під заголовком „Щаслива подорож", в якій повчають батьків, як заохотити несміливу дитину ходити до школи. Несміливу дитину — радять вони — треба завести ще перед початком шкільного навчання до шкільного будинку і на шкільне подвір'я, щоб її призвичаїти до побуту там, коли прийде на перший день навчання до школи. Не страшити дитину побутом в школі. Залишити дитину в чужому домі, коли вона ще не була сама без батьків. Запросити чужих дітей до забави зі своєю дитиною і т. п.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Т-во „Дністер", Інк., 361 Відд. в Ню Йорку, повідомляє всіх своїх членів, що дня 12-го вересня 1959 р., в год. 8-ій веч., у власній домівці відбудуться **Тричвертьрічні Збори Товариства.** На порядку дня: важливі фінансові та організаційні справи. Участь всіх членів обов'язкова. — М. Мелетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Левицький, рек секр.; В. Хоміцький, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Від. 130, відбудуться в суботу, 12-го вересня 1959 р., в год. 8-ій веч., в приміщенні „Сестер" під ч. 30 Іст 7-ма вул. Порядок Зборів: перечитання протоколу, фінансовий звіт, Конт. Комісії і перечитання кореспонденції. Перед Зборами можна вплачувати свої членські вкладки. — І. Малець.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра й Павла, Відд. 102, відбудуться в неділю, 13го вересня 1959 р., зараз по співаній Службі Божій, в церковній залі — 2280 W. 7th. — М. Молеський, предс.; С. Косик, кас.; М Бобечко, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий", Відд. 70, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в середу, 16-го вересня 1959 р., в год. 7-ій веч., в УНДомі — 96 Fleet St. Просимо кожного члена привести зі собою хоч одного кандидата на члена Т-ва й УНСоюзу. — П. Костик, секр.

Посмертні Згадки

Стефанія **БЕЗКОРОВАЙНА** — членкиня 149 Відд. УНСоюзу в Боффало, Н. Й., упокоїлася в Бозі дня 15-го серпня 1959 року, на 59му році життя. Покійна народ. в Баворові, Зах. Україна. Ціле своє життя присвятила праці для родини і громади. Була дуже активним членом, часто і головою багатьох наших Товариств та Організацій (Союз Українок, Рідна Школа, Сокіл та Бояни в краю, а на еміґрації Союз Українок, Сестрицтво й Конґресовий Комітет). В Боффало заснувала при УККА Допомогову Секцію, яка несе допомогу нашим залишенцям в Европі. Похорони відбулися 18-го серпня 1959 р., при великій кількості народу, з церкви св. о. Миколая на цвинтар "Mount Olivet". Покійна полишила у смутку чоловіка Василя, відомого українського композитора, сина Любомира, доньку Ніло та 2 внуків. — В. Її П.!

М. Дикий, секр.

Розалія **ВОЛЯНСЬКА**, довголітня членкиня Відд. 112 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла 22-го липня 1959 р., по тяжкій та довгій недузі. Покійна народ. 1885 р. Полишила 2 синів — Михайла та Василя, 2 доньки — Катерину й Марію, невістки, зятів та 7 внуків. Покійна була жертвенною громадянкою. Похорон відбувся 25го липня 1959 року з католицької церкви св. ап. Петра й Павла, при великій участі Родини, С-ва Відділу 112 та Приятелів, на кат. цвинтар св. Петра й Павла. — В. Їй П.!

П. Різун

Казимир **ПЕТРИШИН**, довголітній член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 284 УНСоюзу в Іст Ст. Луїс, Ілл., помер 25-го липня 1959 р., на 75-му році життя. Покійний походив із села Черниці, пов. Броди, Західня Україна. Проживав в Іст Ст. Луїс 52 роки. Полишив у смутку дружину Параскевію, 2 синів Василя та Івана, 2 доньки Анну і Олену, 7 внуків, 2 правнуків, брата Олексу. Похорон відбувся 28-го липня з пох. заведення до укр. греко-кат. церкви в Медісон, Ілл, а опісля на кат. цвинтар, Монт Кормал в Белвіл Ілл. В похоронних обрядах взяли участь Родина, Члени Відділу та багато Приятелів і Знайомих. — Вічна Йому Пам'ять!

І. Василюка, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,327. Містифікація викрита.

Згідно з наказом Везіля під час таємничої церемонії божок Овар остерігав гірських паломників, що „смерть від піни" чекає всіх тих, які не будуть евакуюватися.

Відгомін слів зменшився, коли Везіль в поспіху відійшов від діри в скелястій стіні. Тепер Тарзан зрозумів і жалісно засміявя...

Тубільці були зачаровані цією містифікацією, бо розколина так віддавала голос Везіля, немов би то направду промовляла гора.